

KOHTI UUTTA OPPIMISYMPÄRISTÖÄ

Kaisa Kaihlaniemi-Liukko

Niina Mäkinen

Minni Raippalinna

Ammatillisen opettajankoulutuksen
kehittämishanke
Marraskuu 2012
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Kaihlaniemi-Liukko, Kaisa; Mäkinen, Niina; Raippalinna, Minni
Kohti uutta oppimisympäristöä

Opettajankoulutuksen kehittämishanke 22 sivua
Marraskuu 2012

Oppimisympäristö mielletään usein fyysisenä tilana, jossa opetus tapahtuu. Se tulisi kuitenkin nähdä laajempänä toimintaympäristönä, johon vaikuttavat opettajien ja opiskelijoiden lisäksi muun muassa käytetyt opetusmenetelmät ja oppimisenäkemykset sekä välineet ja niiden käyttötavat. Oppimisympäristöajattelu muuttaa opettajan ja opiskelijan perinteisiä rooleja. Opiskelijan roolissa korostuu vastuullisuus, itseohjautuvuus ja aktiivisuus. Opettajan näkökulmasta opetuksen suunnittelussa painottuvat ongelmakeskeisyys opettajan roolin muuttuessa tiedon jakajasta organisoijaksi, oppimisympäristön suunnittelijaksi ja opiskelijoiden tukihenkilöksi.

Oppimisympäristö käsitetään eri ulottuvuuksista koostuvaksi oppimista edistäväksi paikaksi tai tilaksi, yhteisöksi tai toimintakäytännöksi. Eri ulottuvuudet ovat fyysinen ja tekninen sekä sosiaalinen ja paikallinen ulottuvuus. Oppimisympäristöksi edellä mainitut ulottuvuudet luo didaktinen ulottuvuus, joka pohtii miten oppimisenäkemykset ja toimintatavat rakentuvat tukemaan opiskelijan oppimaan oppimista.

Uusi näkemys oppimisympäristöstä muuttaa oppimiskäsitystä. Opiskelija ei ole passiivinen tiedon vastaanottaja vaan aktiivinen tiedon hankkija sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Tämä konstruktivinen oppimisenäkemys muuttaa oppimista ja opettamista yhteistoiminnallisen oppimisen suuntaan. Opiskelijat opiskelevat ryhmissä aktiivisessa vuorovaikutuksessa toistensa kanssa vastuullisina oppimisestaan ja ryhmänsä tuotoksesta.

Oppilaitokset eivät ole irrallaan muusta yhteiskunnasta. Ne ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa ulkopuolisiin toimijoihin esimerkiksi työssäoppimapaikkoihin. Oppilaitoksen sisällä tehdään yhteistyötä eri ammattialojen kesken. Moniammatillisen yhteistyön vahvuus on eri asiantuntijoiden mukanaan tuomien tietojen ja taitojen sekä erilaisten näkökulmien yhteinen hyödyntäminen.

Kehittämishankkeenamme rakensimme Mäntän seudun koulutuskeskukseen uudentyyppisen oppimisympäristön ammattiopetuksen kaikkien ammattialojen käyttöön. Tila mahdollistaa opiskelijoiden ja opettajan välisen vuoropuhelun ol-
len joustava ja muunneltava ryhmä- ja neuvottelutila.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 OPPIMISYMPÄRISTÖ	6
2.1 Oppimisympäristön ulottuvuudet	7
2.2 Kohti uutta oppimisympäristöä.....	8
3 OPPIMISNÄKEMYKSEN MUUTOS	12
4 YHTEISTYÖ AMMATTIOPPILAITOKSESSA	13
5 UUDENLAISEN OPPIMISYMPÄRISTÖN LUOMINEN MÄNTÄN SEUDUN KOULUTUSKESKUKSESSA	15
6 YHTEENVETO.....	20
LÄHTEET	22

1 JOHDANTO

Tämä kehittämishanke on Tampereen ammattikorkeakoulun Ammatillisen opettajakoulutuksemme lopputyö. Opettajakoulutusryhmä koostui Sastamalan ja Valkeakosken koulutuskuntayhtymän ammattiopetuksen eri ammattialojen opettajista. Yhteiset lähiopetuspäivät olivat noin kerran kuukaudessa eri opettajien toimipaikoissa. Tämä oli rikkaus, jota saatoimme hyödyntää myös kehittämishankkeessamme. Matkat olivat antoisaa keskustelua ja oppimisympäristö jo siinä. Samoin tutustuminen eri oppilaitoksiin ja niiden erilaisiin oppimisympäristöihin oli kiinnostavaa ja avartavaa.

Koulutuksen kuluessa tarkastelimme pienryhmämme oppimistehtävissä innostavaa ja motivoivaa oppimista. Nämä kaikki elementit innostivat meitä kehittämishankkeenamme tutustumaan lähemmin uudentyyppiseen oppimisympäristöön sekä sen edellyttämään oppimiskäsitykseen.

Yhteiskunta muuttuu koko ajan. Muuttuvatko oppilaitokset samassa tahdissa vai jatkammeko jo sata vuotta toimineella ja ”hyväksi koetulla” luokkaopetuksella. Uusi teknologia, simulaatio-opetus ja ammatillisten oppilaitosten laboraatioluokat ovat osa uudentyyppistä oppimisympäristöajattelua, joka pitää sisällään kokonaan uudentyyppisen ajattelutavan oppimisesta ja opetuksesta, unohtamatta että jokainen opettaja työskentelee omalla persoonallisella tyylillään. Modernit ja joustavat oppimisympäristöt voivat olla myös kilpailutekijä opiskelijoiden valitessa omaa opinahjoaan.

Olemme avanneet työssämme myös oppilaitoksen sisäistä ja siitä ulospäin suuntautuvaa yhteistyötä. Molemmat löytyvät opetussuunnitelman tavoitteista. Ryhmänä olemme konkreettinen esimerkki oppilaitoksen sisäisestä eri ammattialojen (kauneudenhoitoala, hiusala ja lähihoitajakoulutus) välisestä toimivasta ja toisen osaamista arvostavasta yhteistyöstä. Oppilaitoksella on ulospäin runsaasti yhteistyösuhteita, joista työelämäyhteistyön merkitys korostuu yksittäisen opettajan kohdalla.

2 OPPIMISYMPÄRISTÖ

Oppimisympäristö nähdään usein fyysisenä tilana, jossa opetus tapahtuu. Se olisi kuitenkin hyvä nähdä laaja-alaisena toimintaympäristönä, johon vaikuttavat muun muassa opettajat ja oppilaat, käytetyt opetusmenetelmät ja oppimisnäkemykset sekä välineet ja niiden käyttötavat. Taustalla vaikuttavat myös oppimisilmapiiri, asenteet ja tunteet. (Verkko-Tutor 2002.) Oppimisympäristöajattelun erottaa Mannisen (2003, 29–30) mukaan perinteisestä luokkaopetuksesta sekä opiskelijan että opettajan roolin muuttuminen. Opiskelijan toiminnassa korostuu oma aktiivisuus ja vastuu sekä itseohjautuvuus. Opiskelijoilla on mahdollisuus olla vuorovaikutuksessa opittavan asian kanssa pohtien asiaa kokonaisvaltaisesti ja usein pitempikestoisessa projektissa opettajan tai muiden asiantuntijoiden tuella. Opettajan näkökulmasta opetuksen suunnittelussa painottuu oppiainekeskeisyyden sijaan ongelmakeskeisyys opettajan roolin muuttuessa tiedon jakajasta organisoijaksi ja opiskelijoiden tukihenkilöksi. Oppimisympäristö käsitteenä kattaa oppilaitosopiskelun lisäksi myös työssäoppimisen tai muut koulun ulkopuoliset oppimista tukevat tilat (Manninen, Burman, Koivunen, Kuitinen, Luukannel, Passi & Särkkä 2007,11).

Verkko-Tutorin (2002) mukaan oppimisympäristö on opiskelijan kannalta kannustavimmillaan hänen saadessaan olla tutkijan roolissa rakentamassa aktiivisesti omaa näkemystään käsiteltävästä asiasta opettajansa tuella. Opettaja puolestaan on moniosaaja, jonka keskeinen tehtävä on luoda oppimista edesauttava oppimisympäristö opiskelijoiden käyttöön sekä tukea opiskelijoiden oppimaan oppimisen valmiuksia.

2.1 Oppimisympäristön ulottuvuudet

Oppimisympäristö käsitetään neljästä ulottuvuudesta koostuvaksi oppimista edistäväksi paikaksi tai tilaksi, yhteisöksi tai toimintakäytännöksi. Kyseiset ulottuvuudet ovat fyysinen ja tekninen, didaktinen sekä sosiaalinen ulottuvuus, joista vasta didaktisen ulottuvuuden sanotaan tekevät tilasta tai käytännöstä oppimisympäristön. Mannisen lisäämä paikallinen ulottuvuus tarkastelee oppi-

misympäristöä paikkoina ja alueina. (Didaktinen oppimisympäristö 2009; Manninen ym. 2007: 36)

Fyysisellä ulottuvuudella Pirttiniemi kumppaneineen (Didaktinen oppimisympäristö 2009) ja Martikainen & Manninen (2003, 29–30) tarkoittavat oppimisympäristön tarkastelua tilana tai rakennuksena, esimerkiksi oppilaitos, luokkatila tai aula. Erityisesti tutkijat nostavat esiin, miten erilaiset oppimisympäristöt tilaratkaisuihin tukevat tai estävät oppimista esimerkiksi miten tuolit ja pöydät tilaan asetellaan tai työpiste sijoittuu työssäoppimispaikassa. Tilojen viihtyisyyteen, turvallisuuteen ja terveellisuuteen tulee kiinnittää huomiota. (myös Manninen ym. 2007, 38.)

Teknisestä ulottuvuudesta ovat huomion kohteena opetusteknologia esimerkiksi virtuaaliympäristö sekä multimedian hyödyntäminen opetuksessa. Kiinnostusta herättää myös, miten tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään erilaisissa oppimistilanteissa (Manninen ym. 2007, 40).

Sosiaalisessa ulottuvuudessa Martikainen ja Manninen (2003, 30–31) tarkastelevat oppimisympäristöä vuorovaikutuksen näkökulmasta, minkälainen on oppimista tukeva ilmapiiri, miten erilaiset oppijat huomioidaan oppimisympäristössä sekä ryhmän rooli ja sen jäsenten keskinäinen kunnioitus. Mannisen kumppaneineen (2007, 36, 40) kuvaamassa paikallisessa ulottuvuudessa oppimisympäristöä tarkastellaan paikkana tai tilana, joka hyödyntää opetuksessa oppilaitoksen ulkopuolisia tiloja esimerkiksi työpaikkoja, luontoa tai kaupunkia. Oppimisympäristöajattelussa opiskelu ja oppiminen toteutetaan mahdollisimman aidoissa tilanteissa.

Edellä esitellyt ulottuvuudet on mahdollista toteuttaa missä tahansa ympäristössä, mutta vasta didaktinen ulottuvuus tekee ympäristöstä oppimisympäristön. Didaktinen ulottuvuus pohtii, miten oppimisenäkemykset ja toimintatavat tukevat opiskelijan oppimaan oppimista esimerkkinä työssäoppiminen, projektioppiminen tai taitojen opiskelu. Tarkastelussa ovat myös oppimateriaalit ja tukimahdollisuudet opiskelijalle sekä erilaisten oppimiskäsitysten hyödyntäminen ja opiskelijoiden yksilöllisen oppimistyylin tukeminen. Periaatteessa mikä tahansa tila voi

olla oppimisympäristö, jos siinä toimimiselle asetetaan oppimista tukevia tavoitteita. (Manninen ym. 2007, 36, 41.)

2.2 Kohti uutta oppimisympäristöä

Olli Niemi (2012) nostaa tarkastelussaan uudenaikaisesta oppimisympäristöstä esiin oppimiskäsityksen muutoksen. Hän käyttää valittuun oppimisesta nimitystä bulimiaoppiminen, kuvaten tällä opiskelijoita passivoivaa luennointityyppistä opetusta. Niemi kuvaa oppimista sosiaalisena prosessina, opiskelijan innostuneena mielentilana uuden oppimishaasteen edessä perustuen uuden oppimiseen aikaisemman tiedon päälle. Oppimiseen kuuluu sosiaalinen vuorovaikutus, jota tilojen pitäisi tukea. Opiskelijat tulisi koukuttaa tilojen kautta opiskeluun. Innostavassa sosiaalisessa ympäristössä opiskelijoiden ja opettajan välisessä vuorovaikutuksessa oppimista tapahtuu kuin ohi menen.

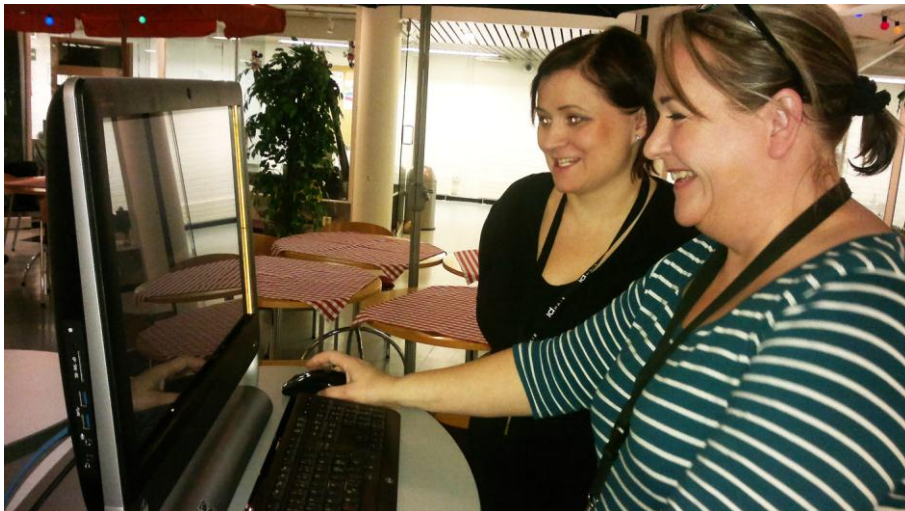
Niemen kanssa saman ajatuksen jakaa Raila Rinne (2012, 24) siteeratessaan oppimis- ja käyttäytymispsykologiaan perehtynyttä Kirsti Lonkaa, joka korostaa tunnetilan merkitystä oppimisessa. Rauhoittava musiikki, mukavat oleilusopetustuimien sekä kahvi- ja välipala-automaatti voivat edistää innostavaa työskentelyä. Välillä voi kokoontua keskustelemaan, sitten taas vetäytyä omaan rauhaansa kirjoittamaan tai etsimään lisätietoa. (Kuva 1)

Opetuksen suunnittelussa olisi etsittävä erilaisten oppimisympäristöjen, oppimateriaalien ja opetusvälineiden hyödyntämistä osana opetusta (Kumpulainen, Krokfors, Lipponen, Tissari, Hilppö ja Rajala 2010, 79–80). Uudenaikainen ajattelu oppilaitoksesta opettajien ja opiskelijoiden muodostamasta oppivasta yhteisöstä on siirtämässä opettajat luokkahuoneista verkostoihin, projekteihin ja sähköiseen maailmaan. Uudentyyppisten oppimisympäristöjen rakentaminen on osa tätä muutosta. Luukkainen (2005, 25) käyttää tästä ilmiöstä käsitettä uusi asiantuntijuus, josta hän nostaa esiin opettajan eettisen ammatillisuuden, tutkivan työotteen ja kriittisenä muutosvoimana toimimisen oppimisyhteisössä ja yhteiskunnassa. Vaikka uusiin oppimisympäristöihin liitetään usein teknologian monipuolinen käyttö opetuksessa, se ei ole edellytys. Vanhakin tila käy, oleellisem-

paa on miten opettajan ja opiskelijan roolit kohtaavat tilassa kuten kuva 2 osoittaa. (Verkko-Tutor 2002; Luukkainen 2005, 24–25.)

KUVA 1. Tunnelma edesauttaa oppimista

KUVA 2. Uusi haastaa vanhan

Kuuskorpi (2012, 161–169) on tuoreessa väitöskirjassaan nostanut esiin yhteiskunnan muutosten, muun muassa työelämän muutokset ja teknologinen kehitys sekä haasteet erilaisille oppimisympäristöille. Kykenevätkö oppilaitokset huomioidaan ympärillään olevat erilaiset oppimisympäristöt, miten erilaisia tila- ja ka-

lusteratkaisuja otetaan käyttöön tai miten perusopetustilojen lisäksi tarjotaan eri tavoin muunneltavia tiloja opetuksen tueksi. Oppilaitoksen tilaratkaisuja tulisi saada muuteltua avoimemmiksi, joustavasti yhdisteltäviksi ja muunneltaviksi oppimistiloiksi, joita voidaan hyödyntää erilaisissa oppimistilanteissa ja – tapahtumissa.

Oppimisympäristöt ovat aktiivisen kehittämisen kohteena eri puolilla maata. Opetushallitus on tukenut tätä työtä tavoitteena opetuksen monipuolistaminen kehittämällä uusia menetelmiä ja toimintamalleja opetukseen ja oppimiseen hyödynnettäväksi erilaisissa oppimisympäristöissä. Valtionavustuksia on myönnetty runsaasti uusien oppimisympäristöjen kehittämiseen eritasoisille oppilaitoksille. (Oppimisympäristöjen kehittäminen 2012.)

Opetussuunnitelma on keskeinen väline kaikilla koulutusasteilla opetuksen ja oppimisen ohjaamisessa ja kehittämisessä. Siinä on määritelty opetuksen päämäärät ja tavoitteet sekä opetussisällöt. Laajemmin opetussuunnitelma voidaan käsittää tieto- ja oppimisympäristönä, johon liittyy erilaisia perusteita ja ulottuvuuksia. Opetussuunnitelman, opetuksen ohjauksen välineenä tuleekin vastata yhteiskunnassa ja työelämässä tapahtuviin muutoksiin. (Nummenmaa & Välijärvi 2006, 123–124, 135.) Opetussuunnitelmien kehittämistä ongelmakeskeisiksi ja kokonaisosaamisen suuntaan esittää Maijaliisa Rauste-von Wright (1997, 19). Hänen näkemyksensä mukaan opetussuunnitelmaan tulisi kirjata vain keskeiset tavoitteet ja ideat yksittäisten kurssien sijaan.

3 OPPIMISNÄKEMYKSEN MUUTOS

Uudenlainen oppimisympäristö tuo mukanaan erilaisen näkemyksen opiskelijasta oppijana. Hän ei ole passiivinen valmiin tiedon vastaanottaja opettajajohtoisessa luokkahuoneopetuksessa vaan aktiivinen ja luova tiedon hankkija, joka hyödyntää aikaisempaa osaamistaan uuden tiedon oppimisessa ja sen soveltamisessa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Tämän kognitiivisen oppimiskäsityksen mukaan opiskelija on keskiössä. Vastuu oppimisesta on opiskelijalla oman oppimismotivaationsa ja ohjaavien tavoitteiden kautta, opettajan rooli on olla tukija ja uuteen valmentaja, joka ohjaa oppimista opetuskokonaisuuksien kautta. Opiskelija harjaantuu ongelmanratkaisutaidoissaan löytäessään uusia ratkaisumalleja. (Manninen ym. 2007, 19–22; Luentomuistiinpanot 2011.)

Konstruktiivinen oppimiskäsitys tarkastelee oppimisen sosiaalisia prosesseja. Myös tämä oppimiskäsitys korostaa opiskelijan roolia aktiivisena tiedon hankkijana korostaen oppimista sosiaalisena ilmiönä, jolloin oppimista tapahtuu erilaisissa vuorovaikutus- ja ryhmätilanteissa opiskelijan oman tietoisien ajatteluprosessin sekä tiedon ja taidon konstruktioprosessin kautta. Oppimisympäristöltä vaaditaan joustavuutta ja innostavuutta. (Manninen ym. 2007, 114–115; Luentomuistiinpanot 2011.)

Konstruktiivinen oppimiskäsitys muuttaa näkemystä oppimisesta ja opettamisesta yhteistoiminnallisen oppimisen suuntaan. Opiskelijat opiskelevat ryhmissä, toimien yhdessä aktiivisessa vuorovaikutuksessa vastuullisina oppimisestaan ja ryhmänsä tuotoksesta. Ryhmä on enemmän kuin yksilöiden summa – jokainen opiskelija tuo oman panoksensa yhteiseen käyttöön. Oppimisprosessina se on usein aikaavievempi vaatien yksittäiseltä opiskelijalta suurta panostusta, mutta oppimisen kannalta usein monipuolisempi. Opettaja ohjaa ja tukee toimintaa huomioiden sopivan oppimisympäristön ja opetusmenetelmän opiskelijoiden oppimisen mahdollistumiseksi. Yhteistoiminnallinen oppiminen kehittää opiskelijoilla myös työelämässä tarvittavia vuorovaikutus- ja tiimityötaitoja sekä

sosiaalisia taitoja. (Sahlberg & Leppilampi 1994, 25–27; Luentomuistiinpanot 2011.)

4 YHTEISTYÖ AMMATTIOPPILAITOKSESSA

Tämän päivän yhteiskunnassa eri ammattialojen välinen yhteistyö yhteisen päämäärän saavuttamiseksi on välttämätön. Yhteistyötä tehdään oppilaitoksen eri ammattialojen kesken, oppilaitosten kesken, oppilaitoksen ja työelämän välillä sekä laajemmin oppilaitoksen ja koko yhteiskunnan välillä. Moniammatillisen yhteistyön vahvuus on eri asiantuntijuuksien mukanaan tuomien tietojen ja taitojen sekä erilaisten näkökulmien yhteinen hyödyntäminen (Kuva 3). (Kumpulainen, Krokfors, Lipponen, Tissari, Hilppö ja Rajala 2010, 62–63, 71; Luukkainen 2005, 118–120)

KUVA 3. Eri ammattialojen asiantuntijuutta

Eri tahojen välinen yhteistyö ei ole sattumanvaraista vaan tiedostettua ja tavoitteellista toimintaa, eri asiantuntijuuksien yhdistämistä organisaatioiden sisällä tai niiden välillä. Kollegiaalisena yhteistyö tarkoittaa saman koulutuksen saaneiden tai samassa ammatissa toimivien, esimerkiksi saman ammattialan opettajien välistä yhteistyötä. (Kumpulainen ym. 2010, 64–67, 92.)

Moniammatillisella yhteistyöllä tarkoitetaan eri ammattiryhmiin kuuluvien henkilöiden, esimerkiksi eri ammattialojen opettajien tai oppilashuollon työntekijöiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Moniammatillista yhteistyötä toteutetaan sekä oppilaitoksen sisällä että eri organisaatioiden välillä. Jaetussa asiantuntijuudessa ammattitaidoltaan ja kokemukseltaan erilaiset henkilöt yhdistävät asiantuntijuus-

tensa yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. (Kumpulainen ym. 2010, 64–67, 92.) Tämän tyyppinen yhteistyö on haasteellinen opettajalle, mutta väistämätön, sillä tämän päivän opiskelijat hankkivat opiskeluyhteisön ulkopuolelta, arkielämästäkin sellaisia tietoja ja taitoja, joita perinteinen kouluopetus ei välttämättä kykene hyödyntämään. Oppimista vaan tapahtuu kaikkialla. Haasteeksi muodostuu miten erilainen tieto pystytään huomioimaan pedagogisesti järkevällä tavalla.

Oppilaitoksen ja työelämän yhteistyö on viime vuosina ollut vahvasti esillä. Työnantajat ovat tuoneet esiin opiskelijoiden taitojen ja työhön liittyvien asenteiden puutteet työelämän tarpeisiin nähden. Työelämän vaatimukset muuttuvat nopeasti eikä oppilaitos ehdi aina mukaan tähän kehitykseen. Koulutusalojen ja työelämän aktiivinen yhteistyö on välttämätöntä (Kuva 4). Muuttuva työelämä edellyttää työntekijöiltä laaja-alaisia ja monikäyttöisiä perustaitoja, kykyä valikoida ja kehittää uusia työtapoja sekä joustavuutta ja kokonaisuuksien hallintaa. (Luukkainen 2005, 58–59, 122; Patrikainen 1999, 8.) Opettajuus onkin elinikäistä oppimista, jatkuvaa uuden etsimistä työelämän ja yhteiskunnan muutoksessa (Nummenmaa & Välijärvi 2006, 21–22).

KUVA 4. Verkostojen luomista

Työelämäyhteistyö ammatillisissa oppilaitoksissa on tärkeää, sillä työssäoppiminen on keskeinen osa opiskelua. Työssäoppimisen tavoitteena on tarjota opiskelijalle kokemusta ammattialansa työtehtävistä käytännössä jo opintojen kuluessa sekä valmentaa opiskelijoita työelämään. Järjestely vaatii oppilaitok-

sen ja työelämän yhteistyötä työpaikoilla, mutta se mahdollistaa myös työelämän tarpeiden ja odotusten esiintuomisen koulutuksen ja erilaisten oppimisympäristöjen kehittämiseksi. Opettajille työelämäyhteistyö tuo tilaisuuden oman osaamisen kehittämiseen. (Työssäoppimisen tietopalvelu 2012.)

5 UUDENLAISEN OPPIMISYMPÄRISTÖN LUOMINEN MÄNTÄN SEUDUN KOULUTUSKESKUKSESSA

Kehittämishankkeenamme loimme Mäntän seudun koulutuskeskuksen kauppaopetuksen tiloihin uudentyyppisen oppimisympäristön. Tila on entinen sisäpiha (Kuva 5), joka kattamisen jälkeen on ollut erilaisella käytöllä. Viimeksi tilassa sijaitsi kirjasto, joka muutti toisiin tiloihin syksyllä 2011.

KUVA 5. Sisäpiha 80-luvulla

Tämän jälkeen tila oli lähinnä opiskelijoiden ”löhöilytilana”, jossa he katselivat televisiota ja käyttivät yhdelle seinälle sijoitettuja tietokoneita. Ympäristöltään tila oli melko kolkko ja paljas, osan tilasta ollessa käytöstä poistettujen toimistopöytien varastona (Kuva 6). Arkkitehtonisesti tila on korkea ja ilmava ja siinä on sisäpihavaikutelmaa jäljellä tilaan avautuvine parvekkeineen ja ikkunoineen. Uudentyyppisen oppimisympäristön suunnitteluun tila tarjosi mielenkiintoisen ympäristön.

KUVA 6. Jämätavaran sekamelska

Rakennuksen tiloihin muutti kesällä 2012 Mäntän elokuvateatteri (Kuva 7), joka laajalla ohjelmatarjonnallaan, myös päiväaikaan, on tuonut uudenlaista elämää perinteiseen oppilaitosyhteisöön. Opiskelijoiden määrä ja luokkatilojen käyttö on vuosien kuluessa vähentynyt. Kaupunkilaisetkin ovat tähän asti kunnioittaneet oppilaitosta oppimispaikkana, jonne ei sivullisilla ole asiaa.

KUVA 7: Mäntän elokuvateatteri muutti tiloihin kesällä 2012

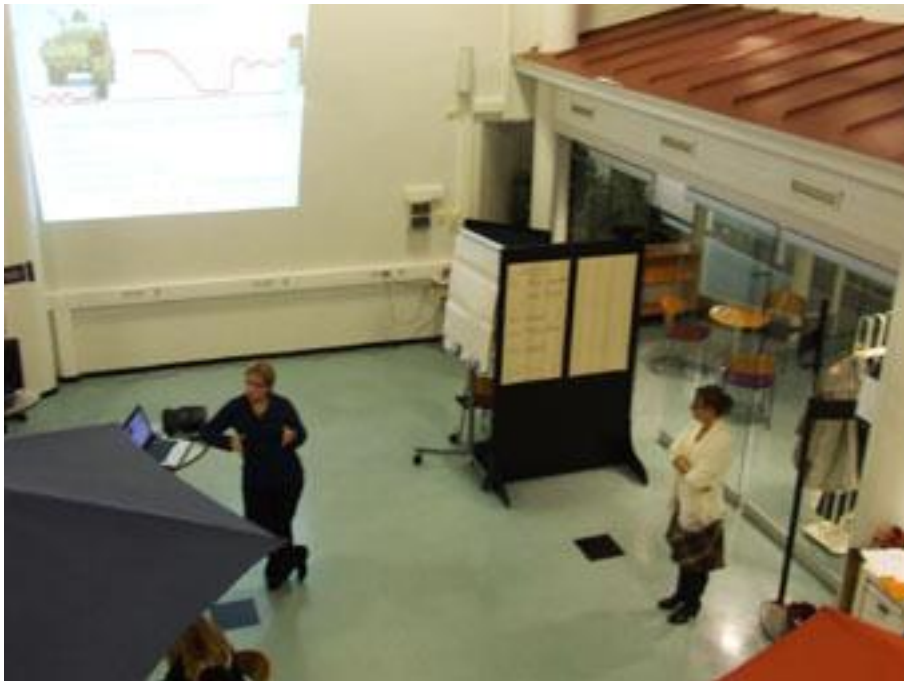

Halusimme rakentaa tilasta joustavan, muunneltavan ja innostavan oppimisympäristön ammattiopetuksen kaikkien ammattialojen käyttöön. Tavoitteena oli ollut löytää luova oppimisympäristö, joka mahdollistaa erilaisia toimintoja. Tilaan tuodaan esille myös oppilaitoksemme eri ammattialat, jolloin se toimii käyntikorttina ulkopuolisille kävijöille (Kuva 8). Oppilaitoksen kirjasto on opiskelijoiden käytössä luontevasti toimiessaan tilan välittömässä läheisyydessä.

KUVA 8. Lasivitrineissä on esillä ammattialojen osaamista

Oppimisympäristönä tila mahdollistaa opiskelijoiden ja opettajan välisen vuoropuhelun sekä opiskelijoiden välisen vuorovaikutuksen. Opiskelusta tulee yhteinen sosiaalinen tapahtuma, jossa vallitsee kiireetön, avoin ja myönteinen ilmapiiri. Tila vaatii uudenlaista oppimisenäkemyksiä, jossa opiskelijat toimivat yhteistyössä, ovat vuorovaikutuksessa ja verkostoituvat. Opiskelijan oma aktiivisuus ja tavoitteellisuus korostuvat. Uudenlainen oppimisympäristö vaatii opettajalta erilaista näkemystä opettajuudestaan, mutta se samalla tuo haasteen myös opiskelijoiden toiminnalle (Kuva 9).

KUVA 9. Opiskelu sosiaalisena tapahtumana

Suunnittelemamme oppimisympäristö ei tilana mahdollista luennoivaa opetusta, jo akustiikka tulee esteeksi. Tila on kuitenkin monimuotoinen ja rento ryhmä- ja neuvottelutila, jota voi hyödyntää opiskelupäivän kuluessa monimuotoistamaan opiskelupäivää. Opiskelijoiden näkökulmasta se näyttäytyy epämuodollisena ja luokkatilasta poikkeavana (Kuva 10).

KUVA 10. Oppimisympäristö innostaa

Idea lähteä kehittämään oppimisympäristöä lähti tilasta ja sen tunnelmasta itsestään. Se synnytti mielikuvan ostoskadusta, katukahvilasta ja pienen kaupungin sydäimestä. Näitä lähtökohtia halusimme suunnittelussamme tukea. Saimme vapaat kädet toteuttaa suunnitelmaamme, mutta taloudellisia resursseja ei juuri tullut mukana – ”nyhjää tyhjältä” Y-kampuksen, lähiyhteisön ja naapureiden avustuksella.

Y-kampuksen kautta saimme tilaan uusinta teknologiaa opiskelijatietokoneisiin työpöytineen. Uudet kosketusnäytölliset tietokoneet ovat olleetkin opiskelijoiden ahkerassa käytössä. Koulutusalat tukivat somistamiseen liittyvissä pienhankinnoissa.

Oppimisympäristöön on tarkoitus rakentaa ”luovat laatikot”, joihin kerätään erilaisia pelien aihioita, pelinappuloita, kortteja, lippalakkeja, noppia - erilaisia edullisia ja muunneltavia materiaaleja. Suunnitelmissa olevat ”luovat laatikot” toteutetaan erilaisilla elementeillä, joita ei ole loppuun asti valmisteltu. Jokainen opettaja voi käyttää välineinä opiskelijoidensa kanssa parhaaksi kokemallaan tavalla. Samalla otetaan opiskelijat mukaan luomaan kyseistä oppimistilannetta.

6 POHDINTA

Mielenkiintoista on nähdä kuinka tila otetaan käyttöön, minkälaisen vastaanoton se saa. Nyt tilassa on toteutettu neuvotteluja, kehittämispäiviä ja viimeisimpänä Taitaja9-kilpailu. Tulevasta ohjelmasta on tiedossa NY-yrityksten messut sekä jouluihin glögitilaisuus oppilaitoksen henkilökunnalle, opiskelijoille ja yhteistyökumppaneille.

Toivomme, että oppilaitoksella on mahdollisuus jatkaa tilan kehittämistä erilaisilla innovatiivisilla ratkaisuilla pikkukaupunkimaista tunnelmaa vahvistaen. Lyhyen ajan kokemuksella on syntynyt mielikuva, että opiskelijat ovat tilassa vapautuneempia, vuorovaikutus on vilkkaampaa ja ilmapiiri positiivinen. Tilan kansainvälinen tunnelma avaa ovia maailmaan. Opiskelijoiden keskuudessa tila on saanut kutsumanimen ”Pariisi” – ”mennään Pariisiin...” Varsinainen nimikilpailu on vielä järjestämättä. (Kuva 11.)

KUVA 11. ”Mennään Pariisiin...”

LÄHTEET

Didaktinen oppimisympäristö, 2009. [online][viitattu 5.11.2012]. Saatavissa: <http://www.amk.fi/opintojaksot/0409010/1079535826404/1082111537180/1082114578600/1082114632599.html>

Kumpulainen K., Krokfors L., Tissari V., Hilppö J. & Rajala A. 2010. Oppimisen sillat. Kohti osallistavia oppimisympäristöjä. Helsinki: Yliopistopaino.

Kuuskorpi M. 2012. Tulevaisuuden fyysinen oppimisympäristö. Käyttäjälähtöinen muunneltava ja joustava opetustila. Turku: Painosalama Oy.

Manninen J., Burman A., Koivunen A., Kuittinen E., Luukannel S., Passi s. & Särkkä H. 2007. Oppimista tukevat ympäristöt. Johdatus oppimisympäristöajatteluun. Vammala: Vammalan kirjapaino.

Martikainen J. & Manninen, J. 2003. Aikuiskoulutus verkossa. Verkkopohjaisten oppimisympäristöjen teoriaa ja käytäntöä. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Niemi O. 2012. Tilojen on innostettava oppimaan. [online][viitattu 12.11.2012]. Saatavissa: <http://www.youtube.com/watch?v=oMHDsQngV1s>

Nummenmaa A. & Välijärvi J. (toim.) 2006. Opettajan työ ja oppiminen. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Opettaja soihdunkantajana – opettaja oppijana 2011. Tampereen ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Luentomuistiinpanot.

Oppimisympäristöjen kehittäminen, 2012. [online][viitattu 5.11.2012]. Saatavissa: http://www.oph.fi/kehittamishankkeet/oppimisymparistojen_kehittaminen

Patrikainen R. 1999. Opettajuuden laatu. Ihmiskäsitys, tiedonkäsitys ja oppimiskäsitys opettajan pedagogisessa ajattelussa ja toiminnassa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Rauste- von Wright M. 1997. Opettaja tienhaarassa. Konstuktivismia käytännössä. Jyväskylä: Atena.

Rinne R. 2012. Mieluisia mielikuvia. Opettaja eLehti 27.4.2012.[online][viitattu 12.11.2012].
Saatavissa:
http://www.opettaja.fi/pls/portal/docs/PAGE/OPETTAJALEHTI_EPAPER_PG/2012_17/169201.htm

Sahlberg P. & Leppilampi A. 1994. Yksinään vai yhteisvoimin? Yhdessä oppimisen mahdollisuuksia etsimässä. Helsinki: Yliopistopaino.

Työssäoppimisen tietopalvelu 2012. Opetushallitus. [online][viitattu 11.11.2012].
Saatavissa: <http://www03.edu.fi/aineistot/tonet/>

Verkko-Tutor. Uudet oppimisympäristöt, 2002. [online][viitattu 4.11.2012]. Saatavissa: <http://www.uta.fi/tyt/verkkotutor/oppymp.htm>